

Provinciehuis Boeverbos
Dienst Vergunningen
Sectie ruimtelijke ordening
Nr 07-01-PR

TOELICHTENDE NOTA

Provinciale Stedenbouwkundige Verordening inzake het overwelven van baangrachten

In het kader van de Samenwerkingsovereenkomst "Milieu als opstap naar Duurzame Ontwikkeling" – Cluster Water zijn de gemeenten verplicht een gemeentelijk reglement voor het overwelven van baangrachten op te maken.

Het inbuizen van baangrachten hindert de infiltratiemogelijkheid en werkt dus verdroging in de hand, versnelt de afvoer, verkleint de bergingscapaciteit en holt de ecologische functie van grachten uit. Daarom wordt gevraagd dat de gemeenten werk zouden maken van een krachtdadig beleid ten aanzien van het ongeoorloofd inbuizen van grachten.

Om de gemeenten te helpen werd voorzien in een model van gemeentelijke stedenbouwkundige verordening.

Dit model heeft voor twee problemen gezorgd.

Ten eerste is het model aangetast door enkele juridische onverenigbaarheden waardoor de deputatie zich genoodzaakt zag verschillende gemeentelijke verordeningen, die gebaseerd waren op het model, af te keuren.

- In artikel 5 h) wordt voorzien dat de werken moeten voltooid zijn binnen de maand na aanvang van de werken: dit gaat in tegen de vervalregeling van artikel 128 van het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening.
- In artikel 5 j) maakt bevel tot herstel in de oorspronkelijke toestand mogelijk. Dat doet denken aan een tijdelijke vergunning die enkel in limitatief opgesomde gevallen mogelijk is (artikel 105 van het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening)
- Artikel 2 verbiedt het beschoeien met materialen: dit is echter niet vergunningsplichtig en hoort in principe eerder thuis in een politieverordening. Het is wenselijk te vertrekken vanuit het principe dat iedere handeling die de infiltratie van de water in baangrachten tegenwerkt vergunningsplichtig is en daarna een aantal werken vermelden waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning kan worden verleend

Ten tweede is uit verschillende overlegmomenten met de gemeenten gebleken dat veel gemeenten de verordening praktisch onwerkbaar vinden, in het bijzonder de beperking tot 10m voor overwelvingen.

Rekening houdende met :

- 1) Het uitgangspunt van de verordening die stelt dat overwelvingen de waterbeheersing (in het bijzonder waterdoorstroming bij hoge waterstanden) en de infiltratie van regenwater niet mogen verstoren.
- 2) Het feit dat de beperking van de overwelvingen tot 5m (en mits grondige motivering tot 10m) een aantal zaken echter quasi onmogelijk maakt:
 - * uitwijkstroken op smalle landelijke wegen (o.m. voor landbouwvoertuigen en -machines)
 - * fietspaden naast wegen (in bebouwde kom, maar even goed in landelijke zones)
 - * parkeerstrook die mogelijkheid biedt tot laden en lossen van grote trekkercombinaties die geogoste landbouwgewassen komen opladen (bij gebrek aan zo'n stroken moeten ze parkeren op de smalle landelijke weg en is er geen doorkomen meer aan voor het verkeer,

met alle onveilige toestanden vandien). De trekkercombinaties hebben een lengte van 15 à 20m of zelfs langer, min of meer vergelijkbaar met een autobus (bij een bushalte voorziet men daarvoor 30m)

- 3) De indruk dat de modelverordening er vooral gekomen is om de problemen die zich vooral stellen in dicht bewoonde gebieden te voorkomen, maar de nadelen van de beperkte overwelvingsmogelijkheden vooral ondervonden worden in de landelijke gebieden
- 4) De vaststelling dat voor overwelving soms nog andere redenen worden ingeroepen:
 - * hygiënische redenen: (vooral in situaties van lintbebouwing) tegen rattenplagen of geurhinder
 - * veiligheidsredenen: valgevaar voor kinderen

Beide redenen hebben echter te maken met (helaas nog vaak voorkomende) situaties waarin baangrachten ook afvalwater voeren, want normaliter niet hun functie is;

Zijn een aantal **aanpassingen** aangewezen:

- 1) 5 m blijft de regel, maar voor afwijkingen wordt geen maximumgrens meer opgelegd. De bevoegdheid om te oordelen over aanvragen en afwijkingen op de verordening blijft toekomen aan de gemeenten: belangrijk is dat van elke overwelving de noodzaak heel duidelijk wordt aangegeven. We gebruiken bewust het woord "noodzaak" in plaats van het huidige "motivatie". De plicht om de noodzaak aan te tonen is objectiever dan de plicht om de aanvraag te motiveren: elk motief kan immers worden aangegeven, terwijl een noodzaak aantonen meteen een motivatie impliceert voor het waarom van de werken. Het is aan de gemeenten om te oordelen of de limiet van 5 m dient overschreden te worden. De gemeenten dienen echter te beseffen dat:
 - * een overwelving van 5 m in principe moet volstaan om toegang te verlenen tot een woning
 - * in hellende gebieden moeten overwelvingen met meer omzichtigheid benaderd worden dan in vlakke poldergebieden waar baangrachten zelf voldoende bergende functie kunnen vervullen
 - * overwelvingen van meer dan 5 m moeilijker te onderhouden zijn en daardoor dus een groter risico vertonen op verstoppingen (iets wat in de nabijheid van woningen evenwel problematischer is dan bij akkers)
 - * voor bepaalde verkeerssituaties ook tijdelijke verkeersregelingen mogelijk zijn en niet altijd automatisch tot een permanente overwelving/verharding moet worden overgegaan
- 2) elke overwelving van méér dan 5m (op publiek of privaat initiatief) moet vergezeld gaan van compenserende maatregelen die de infiltratie van regenwater blijvend mogelijk maken: greppel, geperforeerde buizen, doorlatende verhardingen (grint of steenslag, versterkt gras,... in plaats van een impermeabel beton- of asfaltdek).

De modelverordening van het Gewest werd, rekening houdende met bovenstaande bedenkingen die mede het resultaat zijn van overlegvergaderingen met gemeenten hieromtrent, geamendeerd. In haar brief van 21 juni 2007 bevestigt de administratie LNE dat ze kan akkoord gaan met de voorgestelde wijzigingen en gemeenten die deze tekst navolgen en toepassen eveneens kunnen rekenen op goedkeuring in het kader van de samenwerkingsovereenkomst.

Daar deze tekst binnen bepaalde grenzen (en mits compenserende maatregelen) veel meer flexibiliteit geeft, waren de gemeenten vragende partij voor een provinciale verordening die ineens en gelijkmatig de problematiek regelt; ook in gemeenten die de samenwerkingsovereenkomst niet hebben ondertekend.

Bijkomend voordeel voor hen is dat zowel zij als de Provincie op die manier ook ontslagen worden van de administratieve rompslomp die gepaard gaat met opmaak, advisering (door Gecoro's) en goedkeuring van een dergelijke gemeentelijke verordening.

DE PROVINCIERAAD VAN WEST-VLAANDEREN,

Gelet op de artikelen 14 en 15 van de Wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen;

Gelet op het Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;

Gelet op de artikelen 55 en 56 van het Decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening;

Gelet op de doelstellingen van het Decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid met bijzondere aandacht voor de toepassing van het principe 'ruimte voor water';

Gelet op het provinciedecreet van 9 december 2005, in het bijzonder op art. 2 en 42,

Gelet op het Besluit van 21 november 2003 van de Vlaamse Regering houdende maatregelen ter uitvoering van het gebiedsgericht natuurbeleid;

Gelet op de omzendbrief van de Vlaamse minister van leefmilieu en tewerkstelling van 31 juli 1996 met betrekking tot de vaststelling van de code van goede praktijk voor de aanleg van openbare riolering en individuele voorbehandelingsinstallaties;

Gelet op de omzendbrief van de Vlaamse minister van leefmilieu en tewerkstelling van 23 maart 1999 met betrekking tot de vaststelling van de code van goede praktijk voor de herwaardering van grachtenstelsels;

Gelet op de uitvoering van de cluster water van de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 en volgende, en de daarbij noodzakelijke uitwerking van een strikte reglementering voor het inbuizen van baangrachten;

Gelet op het gunstig voorwaardelijk gunstig advies van de Procoro van 7 februari 2008, en het gunstig advies van de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar van 8 februari 2008;

dat de voorwaarden van de Procoro luiden als volgt:

- artikel 5 en 6 juridisch te screenen en te verfijnen om interpretatieproblemen te voorkomen (bv voorwaarden kunnen bij de vergunning maar niet bij de aanvraag, moet kleiner diameter zijn in plaats van groter, ...)
- de voorziene compensatie voor het inbuizen van baangrachten moet ter plekke gebeuren

Dat wat de eerste voorwaarde betreft gesteld kan worden dat de gevraagde verfijning dat voorwaarden kunnen bij de vergunning maar niet bij de aanvraag, eerder een taalkundige discussie betreft, maar dat voor alle duidelijkheid de aanhef van artikel 5 gewijzigd kan worden als volgt: "Om in aanmerking te komen voor een stedenbouwkundige vergunning moeten de werken voldoen aan de volgende voorwaarden:";

Dat een kleinere diameter niet overwogen kan worden: die gaat in tegen het doel van de verordening en zou het bottleneck-effect van de overwelving vergroten; dat de verplichting voor de vergunningverlenende overheid om de noodzaak voor een grotere diameter (die duurder is) te motiveren, daarentegen een bescherming voor de aanvrager is;

Dat de tweede voorwaarde oplegt dat de voorziene compensatie ter plekke moet gebeuren; dat dit de logica zelve is, maar dat de duidelijkheid vraagt dat artikel 5 b) vierde lid in die zin wordt aangepast;

Overwegende dat door het overwelven van baangrachten de bergingscapaciteit wordt verkleind en het hemelwater versneld wordt afgevoerd;

Overwegende dat door het overwelven van baangrachten het hemelwater de mogelijkheid ontnomen wordt om in de bodem te infiltreren en daardoor de verdroging in de hand wordt gewerkt;

Overwegende dat door de grote hoeveelheid hemelwater die terecht komt in het rioleringsstelsel voor afvalwater, de vuilvracht sterk verdund wordt en de zuiveringsstations daardoor niet optimaal kunnen renderen;

Overwegende dat de grachten een ecologische functie kunnen hebben, o.a. in het kader van de nazuivering van gezuiverd afvalwater en verontreinigd hemelwater;

Gelet op de toelichtingsnota van de Deputatie;

BESLUIT:

HOOFDSTUK 1 : DEFINITIES

Artikel 1

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- **Baangracht** : gracht die parallel loopt met een weg en als prioriteit heeft het hemelwater van de weg en van aanpalende percelen op te vangen en af te voeren
- **Decreet** : Decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

HOOFDSTUK 2 : VERBODSBEPALING

Artikel 2

Het is verboden baangrachten geheel of gedeeltelijk te dempen. Het is eveneens verboden afvalwaterleidingen aan te sluiten op de overwelling of inbuizing.

HOOFDSTUK 3 : STEDENBOUWKUNDIGE VERGUNNING

Artikel 3

Niemand mag zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning baangrachten overwelven of inbuizen. Bouwwerken en installaties die de infiltratie van water in baangrachten tegenwerken zijn vergunningsplichtig.

Artikel 4

De stedenbouwkundige vergunning kan enkel verleend worden met het doel om toegang te verlenen tot een perceel of voor werken van algemeen belang, zoals bedoeld in artikel 103 van het decreet.

Artikel 5

Om in aanmerking te komen voor een stedenbouwkundige vergunning moeten de werken voldoen aan de volgende voorwaarden:

- a) De overwelving of inbuizing mag de goede afwatering van derden niet wijzigen of in het gedrang brengen.
- b) Er mag slechts één overwelving of inbuizing per kadastraal perceel zijn, of, indien meerdere kadastrale percelen door gebruik één geheel vormen, slechts één overwelving of inbuizing voor het geheel van die percelen, tenzij de aanvrager kan aantonen dat meer dan één overwelving redelijkerwijze noodzakelijk is voor het normale gebruik van de gronden.

De lengte van de overwelving of inbuizing mag maximaal vijf meter bedragen. De vergunningverlenende overheid kan een afwijking op de maximale lengte toestaan om één van de volgende redenen :

- voor werken van algemeen belang
- omwille van redenen van gezondheid of veiligheid voor de bewoners van de woning waarvoor de overwelving wordt aangelegd
- indien de breedte van vijf meter niet volstaat om toegang te verlenen tot het betreffende perceel of percelen

De aanvrager dient de noodzakelijkheid van afwijking van de maximale lengte uitdrukkelijk te motiveren.

Het feit dat de toegang tot het perceel gebruikelijk moet dienen voor andere voertuigen dan personenwagens en lichte bestelwagens, geldt als voldoende motivering om af te wijken tot 7,5 meter. Indien uit een gemotiveerde aanvraag blijkt dat 7,5 meter niet volstaat, kan de vergunningverlenende overheid hier eveneens van afwijken.

Elke overwelving of inbuizing van meer dan vijf meter moet vergezeld gaan van compenserende maatregelen ter plaatse die de infiltratie van hemelwater blijvend mogelijk maken, zoals een greppel, geperforeerde buizen, waterdoorlatende verhardingen.

- c) De overwelving of inbuizing moet een minimale diameter hebben van 400 mm, tenzij de vergunningverlenende overheid mits motivatie een grotere diameter noodzakelijk acht.
- d) De buizen moeten geplaatst worden in een volledig ontruimde grachtbodem. Bij de plaatsing mag geen schade worden toegebracht aan de grachtkanten en de nutsleidingen. De overgang van het open grachtprofiel naar de overwelving of inbuizing moet zo afgewerkt worden dat uitspoeling niet mogelijk is.

Artikel 6

De vergunningverlenende overheid kan enerzijds strengere voorwaarden opleggen, o.a. een grotere diameter, en anderzijds ook bijkomende voorwaarden opleggen, o.a. met betrekking tot de aanvulling van de sleuf rond de inbuizing, het voorzien van kopmuren en het voorzien van inspectieschouwen.

De vergunninghouder of zijn rechtsopvolger is verantwoordelijk voor de goede staat en werking van de overwelving. Hij is verplicht de overwelving of inbuizing te ruimen en vrij te houden van alle obstakels die een goede afwatering verhinderen. Hij is eveneens verplicht, in geval er geen verharding wordt voorzien over de overwelving of de inbuizing, de wegberm in een goede staat te onderhouden zodat steeds een gelijkaardig dwarsprofiel van de berm met de weg wordt aangehouden.

HOOFDSTUK 4 : ANDERE VERGUNNINGEN EN MACHTIGINGEN

Artikel 7

Het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning ontslaat de aanvrager niet van de verplichting alle andere noodzakelijke vergunningen en machtigingen te bekomen.

HOOFDSTUK 5 : SLOTBEPALINGEN

Artikel 8

Overtredingen van deze stedenbouwkundige verordening worden bestraft volgens Titel V van het Decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening.

Artikel 9

Gemeentelijke stedenbouwkundige verordeningen kunnen deze verordening aanvullen en strengere normen opleggen.

De gemeenteraden brengen hun gemeentelijke stedenbouwkundige verordening binnen een termijn van 6 maanden na de inwerkingtreding van de verordening in overeenstemming met de voorschriften van deze verordening.

Artikel 10

Deze verordening treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand na bekendmaking van de goedkeuringsbeslissing van de Vlaamse regering in het Belgisch Staatsblad.

Aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning waarvan het ontvangsbewijs is afgeleverd voor de datum van inwerkingtreding van de verordening, zijn vrijgesteld van de toepassing van de verordening.

Brugge, 24 april 2008

De Provinciegriffier,
(get.)
Hilaire OST

De Voorzitter,
(get.)
Jean DE BETHUNE